

İş Kazasında İşverenin ve 3. Kişilerin Sorumluluğu

Mahmut Çolak

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

Sirküler No: 938

Tarih: 24.12.2023

Kısa Cevap

İş kazası işverenin kastı ya da sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı hareketi sonucunda meydana gelmişse işveren SGK'ya karşı sorumlu olur. İşveren, bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri ile yapılan ve ileride yapılacak ödemelerin tamamından kusuru oranında sorumludur. Kaza üçüncü bir kişinin kusurundan doğmuşsa, bu tutarın **yarısı** üçüncü kişilere ve kusurları varsa onları çalıştıranlara kusur oranları kadar rücu edilir. Olayın meydana geldiği tarihteki bilimsel ve teknik kurallara göre alınabilecek tüm önlemler alınmasına rağmen kaza gerçekleşmişse kaçınılmazlık söz konusudur; alınması gereken bir önlem alınmamışsa kaçınılmazlıktan söz edilemez.

İşverenin Kastı

İş kazası, işverenin **kastı** sonucunda meydana gelmişse işveren Sosyal Güvenlik Kurumuna karşı sorumlu hâle gelir.

Kasıt; iş kazasına, işverenin bilerek ve isteyerek, hukuka aykırı eylemiyle neden olması hâlidir.

İşverenin eylemi hukuka aykırı olmamakla birlikte, yaptığı hareketin hukuka aykırı sonuç doğurabileceğini bilmesi, ihmali veya ağır ihmali sorumluluğunu kaldırmaz.

İş Güvenliği Mevzuatına Aykırılık

İş kazası işverenin, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi sonucunda oluşmuşsa işvereni Sosyal Güvenlik Kurumuna karşı sorumlu hâle getirir.

Mevzuat; yasal olarak yürürlüğe konulmuş ve yürürlüğünü muhafaza eden, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği alanında, yasa koyucu ile yasa koyucunun yürütme veya idareye verdiği yetki sonucu, bu organlarca kabul edilen genel, objektif kural veya hükümlerin tümüdür.

Kaçınılmazlık İlkesi

İşverenin sorumluluğunun tespitinde **kaçınılmazlık ilkesi** dikkate alınır.

Kaçınılmazlık, olayın meydana geldiği tarihte geçerli bilimsel ve teknik kurallar gereğince alınacak tüm önlemlere rağmen, iş kazasının meydana gelmesi durumudur. İşveren alınması gerekli herhangi bir önlemi almamış ise olayın kaçınılmazlığından söz edilemez.

Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu

İş kazası üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelmişse, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk **peşin sermaye değerinin** yarısı, zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara rücu edilir.

Peşin Sermaye Değeri

Sosyal Güvenlik Kurumunca, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ilgili maddelerinde belirtilen giderlerin, yaş, kesilme veya yeniden bağlanma ya da hak sahipliği nedeniyle sonradan gelir veya aylık bağlanma ihtimalleri ve %5 iskonto oranı dikkate alınarak hesaplanacak tutarı tespit etmek amacıyla **peşin sermaye değeri tabloları** hazırlanır. Hazırlanan tablolar demografik ve ekonomik değişiklikler nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumunca gerekli görülen hâllerde güncellenir. **İlk peşin sermaye değeri**, gelir veya aylığın başlangıç tarihinde yürürlükte olan peşin sermaye değeri tablolarına göre belirlenir.

Peşin sermaye değerlerinin hesabında, sigortalıların veya hak sahiplerinin gelire girme veya aylık başlangıç tarihindeki yaşları esas alınır. Yaş hesabında 6 aydan küçük yıl kesirleri dikkate alınmaz. 6 ay ve daha fazla yıl kesirleri tam yıl sayılır.

Rücu Tazminat Davalarında Sorumluluğun Kapsamı

İşveren veya üçüncü şahıslar aleyhine açılacak rücu tazminat davalarına konu olabilecek tutar, sigortalı ve hak sahiplerine bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerine, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından 5510 sayılı Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken diğer ödemeler eklenerek hesaplanır. İşveren, rücu tazminat davalarına konu olan, Sosyal Güvenlik Kurumunca sigortalıya veya hak sahiplerine 5510 sayılı Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye

değerinin tamamından kusur oranı kadar sorumludur. Ancak, üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelen iş kazası olaylarında zarara sebep olan üçüncü kişiler ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlar, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamının yarısından kusur oranları kadar sorumludur.

Sık Sorulan Sorular

İşverenin sorumluluğu hangi hâllerde doğar?

İş kazası işverenin kastı sonucunda ya da sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı hareketi sonucunda meydana gelmişse işveren SGK'ya karşı sorumlu olur.

İhmal sorumluluğu kaldırır mı?

Hayır. İşverenin eylemi hukuka aykırı olmasa bile, yaptığı hareketin hukuka aykırı sonuç doğurabileceğini bilmesi hâlinde ihmali veya ağır ihmali sorumluluğunu kaldırmaz.

Kaçınılmazlık nasıl değerlendirilir?

Olayın meydana geldiği tarihte geçerli bilimsel ve teknik kurallar gereğince alınacak tüm önlemlere rağmen kaza meydana gelmişse kaçınılmazlık vardır. Alınması gerekli herhangi bir önlem alınmamışsa kaçınılmazlıktan söz edilemez.

Üçüncü kişiye ne kadar rücu edilir?

Sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin ilk peşin sermaye değeri toplamının yarısından, kusur oranları kadar sorumlu tutulurlar.

Peşin sermaye değeri hesabında yaş nasıl dikkate alınır?

Gelire girme veya aylık başlangıç tarihindeki yaş esas alınır; 6 aydan küçük yıl kesirleri dikkate alınmaz, 6 ay ve daha fazla kesirler tam yıl sayılır. Hesapta %5 iskonto oranı kullanılır.

Resmî Kaynaklar

- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (21'inci madde – iş kazasında işverenin ve üçüncü kişilerin sorumluluğu)
 - 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
-

Bu sirküler genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Somut uygulama öncesinde ilgili resmî kaynakların güncel hâli ve şirketin özel koşulları ayrıca değerlendirilmelidir.

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirküleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/is-kazasinda-isveren-ve-3-kisilerin-sorumlulugu/> adresindeki sirkülerden 20.09.2026 12:53 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net